

[Andreas Hansen.]

i virkelig fredning og fredning af betydning kommer med ind i ledelsen af en sådan fond, og at staten så siger: vi stiller de og de midler til rådighed? Kan man så fra privat side skaffe flere midler end dem, staten årlig stiller til rådighed, nu vel, så kunne staten jo overveje, om der ikke kunne stilles yderligere midler til rådighed.

Jeg skal hermed på mit partis vegne anbefale det foreliggende lovforslag til velvillig behandling i det høje ting.

Per Møller: Det er en opgave af meget stor kulturel værdi, man søger at løse gennem denne lovgivning. De gamle fredede bygninger, som vi har i vore provinsbyer og i hovedstaden, er med til at forskønne bybilledet og ofte skabe en hyggestemning. De gamle bondegårde og herregårde, vi har, giver dybde i landskabsbilledet. Hvis man ikke mener, at disse mere æstetiske og kulturhistoriske perspektiver har tilstrækkelig vægt, er der jo også plads for økonomiske betragtninger.

Det er hævet over al tvivl, at vor gamle arkitektur har en meget stor turistmæssig betydning. Man kan vel også pege på, at de gamle bygninger er med til at levendegøre forestillingen om vor fortid og tidligere generationers levevis. Jeg tror derfor, man skal tage som udgangspunkt, at vi her har kulturskatte, som det er vor forpligtelse at bevare i den udstrækning, det overhovedet er muligt.

Det siges i bemærkningerne til lovforslaget, at den hidtidige lov i ikke ringe grad har opfyldt sit formål, nemlig at sikre og bevare de bygningsværker, der indgår som væsentlige elementer i vor kulturarv. Det er utvivlsomt også rigtigt, at bygningsfredningsloven af 1918 har gjort megen nytte, men hvis man nu skal være ærlig, hvis man har mod til at være ærlig, tror jeg alligevel, man må indrømme, at loven ikke har været tilstrækkelig. Hvis man nu forestillede sig, at en kulturhistoriker satte sig for systematisk og detaljeret at samle oplysninger om alt, hvad der er ødelagt af bevarelsesværdige bygninger i den sidste menneskealder, så er jeg næsten tilbøjelig til at tro, at et sådant værk lidt ville have karakter af en skamstøtte over vor behand-

ling af disse værdier. Selvfølgelig kan man her finde en trøst i, at det utvivlsomt havde været meget værre, hvis vi ikke havde haft denne lovgivning, og det er da med tilfredsstillelse og glæde man kan henviser til, at det er lykkedes at bremse forskellige projekter. Jeg tænker på en plan, der var fremme for nogle år siden om at opfylde visse afsnit af kanalerne rundt omkring Slotsholmen. Der var et projekt om at gennembryde Christianshavns Vold for at give plads for et gadeanlæg, og der har været mange andre eksempler på barbariske planer, planer, som røbede en virkelig mangel på pietetsfølelse.

Her er det selvfølgelig en stor ting, at man har kunnet bremse disse planer; men alligevel er det helt givet, at det ikke er nok, det, der er sket i de forløbne år for at bevare vore gamle bygningsværker. For øjeblikket er der ved at ske noget i nærheden af Christiansborg. Vi, som holder af det gamle København og beundrer Christian den Fjerdes bygningsværk Børsen, føler et lille stik i hjertet, når vi går forbi og ser de uhyggelige kraner, der har rejst sig, parat til at skyde en statslig administrationsbygning op; virkningen heraf kan vel ikke undgå at blive, at Børsen bliver trykket i knæ, at denne bygning i virkeligheden slet ikke i fremtiden vil komme til sin ret som i de forløbne århundreder. Her er man utvivlsomt fremme ved et meget væsentligt punkt i hele denne lovgivning, nemlig spørgsmålet om at lade bygningsfredningen gå en smule ud over grænserne, som sættes netop af det enkelte bygningsværk, som man anser det for nødvendigt at sikre og bevare.

Det er et spørgsmål, om man ikke burde finde udvej for, at bygningsfredningsloven kan anvendes som et instrument for mere helhedsprægede løsninger. Det betyder vel ikke, at man skal gå til den yderlighed, at man freder i sig selv ligegyldige bygninger, der ligger i nærheden af bevaringsværdige værdifulde gamle bygninger; men det var dog vel fristende at overveje, om der ikke kunne skabes mulighed for, at man fik indseende med omgivelserne med hensyn til bygningshøjde, tagrejsning, farve og andre spørgsmål, således at man lidt mere end hidtil lagde vægt på, at det var et vist